

Muğla

Yeşil ve Mavinin buluşma noktası

Bodrum Kalesi & Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi

Antik Tiyatro

BODRUM

Dünyaca ünlü Bodrum Yarımadası; tarihi, kültür ve sanatı, doğal güzellikleri, iklimi, denizi ve muhteşem koyları, sabaha kadar süren eğlence hayatı, ziyaretçilerin her türlü ihtiyacına cevap veren nitelikli otelleri ile yurdumuzun, beklentilerinizi fazlasıyla karşılayacak cennet köşelerinden birisidir.

Milattan önceki çağlardan itibaren insanoğlunu kendine hayran bırakan bölge; Antik Çağ'dan günümüze Leleg, **Karia, Pers, Dor, Helen, Roma, Bizans** ve **Osmanlı** gibi çeşitli kültür ve uygarlıkların izlerini barındırır.

Bodrum Kalesi & Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi

Bodrum; ilçe merkezi, Turgutreis, Gümüşlük, Yalıkavak, Gündoğmuş, Göltekbükü, Torba, Yalıçiftlik, Gümbet, Bitez ve Ortakent gibi sahil kesimleriyle özellikle yaz aylarında bir cazibe merkezidir. Kendine has mavi pencere beyaz evleri ve muhteşem manzarasıyla görenleri adeta büyüler. Bodrum gezinize, bölgenin simgesi haline gelen ünlü Bodrum Kalesi'nden başlayabilirsiniz.

Bodrum Kalesi, 1406-1522 yılları arasında Saint Jean Şövalyeleri tarafından üç tarafı denizlerle çevrili

kayalık bir yarımada üzerinde, iki liman arasında inşa edilmiştir. Kalenin yapımında, depremde yıkılmış olan dünyanın yedi harikasından biri Mausoleion'un taşlarını kullanmışlardır. Kalede, Fransız, İtalyan, İngiliz, Alman ve İspanyol (Yılanlı) kuleleri bulunmaktadır. Rodos adası 1522 yılında Türkler tarafından alındıktan sonra, şövalyeler Bodrum ve çevresini 5 Ocak 1523'de terk etmişlerdir. 1895'den itibaren hapishane olarak kullanılan Kale, Fransız ve İngilizlerin I. Dünya Savaşı sırasında 26-28 Mayıs 1915'de bombalamaları ile yarı yıkık hale gelerek terk edilmiştir.

Günümüzde Bodrum Kalesi içinde, Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi yer almaktadır. Ülkemizin tek, Dünya'nın ise en önemli sualtı arkeoloji müzelerinden biridir. 1995 yılında Avrupa'da Yılın Müzesi yarışmasında "Özel Övgü" ödülünü almış olan müzede, sualtı kazı ve araştırmalarından gelen eserlerin yanı sıra Bodrum ve çevresindeki kazı ve araştırmalardan ele geçen eserler de sergilenmektedir. Amphoralar, hamam, MS VII. yüzyıl Doğu Roma Gemisi, camlar, MS XI. yüzyıl Serçe Limanı Cam Batığı, Yılanlı Kule, Sikke ve Mücevherat Salonu, Karyalı Prenses, İngiliz Kulesi, Tunç Çağ Batıkları, Zindan ve Komutan Kulesi Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi sergilerinin başlıcalarıdır.

Mausoleion

Dünyanın Yedi Harikası'ndan biri olan Mausoleion; antik kaynaklara göre en altta yüksek bir kaide (podium), onun üzerinde 36 İon sütunlu tapınak şeklinde bölüm, onun üzerinde 24 basamaklı piramidal çatı ve en tepede de dört atın çektiği araba içinde Mausolos ve II. Artemisia'nın heykellerinin bulunduğu bölümlerden oluşmaktaydı. Anıtın yüksekliği yaklaşık 55 m idi. Mezar anıtı 1303'deki şiddetli depremle yıkılmıştır. Mausoleion'un bulunduğu alan, bugün müze olarak düzenlenmiştir. Birçok heykel ve rölyef 1856 yılında Arkeolog C. Newton tarafından British Museum'a götürülmüştür.

Antik Tiyatro

Halikarnassos'tan günümüze gelen önemli yapılardan biri de, Mausolos döneminde inşa edilen antik tiyatrodur. Anadolu'nun en eski tiyatrolarından biridir. Skene (sahne), Orkestra ve Kavea (Oturma Kademeleri) olmak üzere üç ana bölümden oluşmaktadır. 13.000 kişi kapasiteli tiyatronun oturma kademelerinden bazılarının üzerinde oturacak kişilerin isimlerinin yazılmış olması ilginçtir.

Zeki Müren Sanat Müzesi

Ünlü Türk Sanat Müziği Sanatçısı Zeki Müren'in Bodrum'da yaşadığı ev, ölümünden sonra düzenlenerek 08 Temmuz 2000 tarihinde Zeki Müren Sanat Müzesi adıyla ziyarete açılmıştır.

Zeki Müren Sanat Müzesi'nde; sanatçının özel eşyaları, sahne kostümleri, takıları, aldığı ödüller, fotoğrafları ve kendi yaptığı suluboya çalışmalarını yine kendi sesinden şarkıları eşliğinde gezip görebilirsiniz.

Eğlence

Bodrum merkezinde en hareketli yerler olan Barlar Sokağı, Cumhuriyet Caddesi, Neyzen Tevfik Caddesi ve Azmakbaşı aynı zamanda alışveriş yerleridir. Bodrum çarşısından devam edip, Barlar Sokağı'nı ve deniz kenarındaki lokantaları geçerek, yolun sonunda ünlü Halikarnas Disko'ya ulaşabilirsiniz. Meydandan Neyzen Tevfik Caddesi boyunca yürdüğünüzde ise solunuzda bir şehir içi marinası ve Avrupa'nın en iyi on marinasından biri seçilen Milta Bodrum Marina'nın enfes manzarasını, sağınızda ise hem alışveriş hem de yemek ve eğlence için diğer dükkân, lokanta ve kulüpleri göreceksiniz.

Bodrum dünyanın sayılı eğlence merkezlerinden biridir. Hava kararmıca başlayan eğlenceler, sabaha dek sürer. Bodrum'un ünlü Barlar Sokağı, Halikarnas Disko ve Küba Bar adeta Bodrum'la özdeşleşen eğlencenin başlıca adresleridir. Bunun yanı sıra yat limanında ve çevresinde farklı eğlence mekânları da bulunur. Göltürk-

bükü ise, yerli ve yabancı sosyetenin başlıca tercihidir. Bodrum merkeze beş dakika mesafedeki Gümbet ise, özellikle yabancılar tarafından tercih edilen bir eğlence merkezi olarak adeta Barlar Sokağı'na bir alternatif haline gelmiştir.

Bodrum'da Zaman

Bodrum'da aradığınız her şey vardır; süngercileri, usta kaptanları, balıkçıları, beyaz badanalı evleri, pençelerin önünden sarkan begonvilleriyle sıradan bir balıkçı kasabası kadar sakini; ünlü barları ve diskolarıyla da dünyanın sayılı eğlence merkezlerinden biri olacak kadar hareketlidir.

Sabahları denizin ve güneşin tadını çıkarır; dilerseniz sakin bir koyda denizin sesini dinler, dilerseniz popüler bir plajda eğlencenin keyfini sürebilirsiniz. Tekne turları da diğer bir seçeneğinizdir. Bodrum merkezinden kalkan teknelerle keşfedilmeyi bekleyen koylarda masmavi denizle kucaklaşabilirsiniz. Akşam olunca ister hareketli sokaklarda gezintiye çıkar isterseniz sakin çay bahçelerinde çayınızı yudumlar, yorgunluk atarsınız. Gecenin ilerleyen saatlerinde eğlenmek için gidebileceğiniz çeşitli barlar ve gece kulüpleri de alternatiflerinizden bazılarıdır.

Göltürkbükü

Türkiye'nin St.Tropez'i olarak anılan Göltürkbükü ünlülerin olduğu kadar, yabancı turistlerin de yatlarıyla uğradıkları çok popüler bir yer haline gelmiştir. Havaalanına 45 km, Bodrum'a 14 km uzaklıkta olan

Göltürkbükü gösterişli villaların, lüks yatların, seçkin otel ve restoranların, popüler gece kulüplerinin adresidir.

Merkeze 6 km uzaklıktaki Torba Koyu, adı gibi torba biçiminde içeri girinti yapan sakin ve sevimli bir koydur. Koyun bu yönü onu dalgasız ve rüzgâra karşı korunaklı bir hale getirmektedir. Torba'da gezerken birbirinden sevimli tatil köyleri ve otellerin yanı sıra, Bodrum'un muhteşem taş evlerini de göreceksiniz.

Gümbet

Şehir merkezinden, dolmuşla 5 dakikalık mesafedeki ilk koy olan Gümbet, otel, bar ve lokantaların yoğun olarak bulunduğu, güneşin batmasıyla birlikte başlayan çeşitli animasyonların sabaha kadar sürdüğü en hareketli koyalardandır. Yazın geç saatlere kadar dolmuşların olması nedeniyle Gümbet'e ulaşım da oldukça kolaydır.

Bitez

Bir sonraki koy olan Bitez, yarım ay biçiminde upuzun kumsala, sığ bir denize, denize sıfır otellere, kıyı boyunca yan yana dizili lokantalara sahip olması bakımından yerli ve yabancı turistlerin tercih ettiği koyların başında gelir. Karaya doğru gidildiğinde karşınıza çıkacak olan mandalina bahçeleri içindeki taş evler buradaki zenginliklerden sadece birkaçıdır. Bitez Koyu ile koydan sonra gelen, Bodrum merkeze 12 km uzaklıktaki Ortakent, rüzgâra açık olması nedeniyle sörf yapmak

için oldukça elverişlidir. Çeşitli konaklama seçeneklerinin bulunduğu koy, mavi bayraklı denizi ile yüzmeye ve su sporları için de oldukça elverişlidir.

Turgutreis

Turgutreis, yarımadanın Bodrum'dan sonraki en büyük yerleşimidir. Adını, ünlü Osmanlı kaptanı olarak Akdeniz'de pek çok yeri fethetme başarısı göstermiş olan büyük denizci Turgut Reis'ten almıştır. 2,5 km'lik kumsalı boyunca pek çok otel ve pansiyon bulunmaktadır. Buradaki D-Marin Turgutreis Marina'sı; liman, marina, sağlık, güvenlik ve genel hizmetlerin sağlandığı ve yatçılık aktivitelerinin bulunduğu bir merkez olmanın yanı sıra alışveriş merkezi, süpermarket, banka, spor salonu, iş merkezi ve kafeleri de bünyesinde toplamakta ve yatçılar için olduğu kadar ziyaretçiler için de keyifli bir ortam sunmaktadır. Ayrıca 5.000 m²'lik spor, gezi ve gösteri alanına sahip Şevket Sabancı Parkı da marinanın yanında yer almaktadır.

Turgutreis'in 4 km güneyindeki Kadıkalesi'nin temelleri Helenistik Dönem'e aittir. Adını Osmanlı Dönemi'nde kalede yaşayan bir kadından aldığı söylenmektedir.

Yalıkavak

Kent merkezine 18 km uzaklıktaki Yalıkavak; yel değirmenleri, pazarı ve balıkçı lokantalarıyla ünlü turistik merkezlerden biridir. Burada dikkatinizi çekecek şey, tepeden yaklaşırken görülecek muhteşem manzara olacaktır. Dantel gibi işlenmiş kıyı

şeridi ve enfes koylarıyla büyüleyici bir atmosfere sahip yarımada, doğal güzelliğinin yanı sıra gelişmiş turizm olanakları bakımından da çekim merkezidir.

Burada 43 yıldan beri kurulan ve yerli turistlerin olduğu kadar yabancıların da yoğun ilgisini çeken Yalıkavak Pazarı mutlaka gitmeniz gereken yerlerden birisidir. Her perşembe 12 dönümlük arazi üzerine kurulan pazarda; yörenin sebze ve meyveleri, şarküteri ürünleri, baharatlar, tatlılar, meyve kuruları, yöreye özgü çeşitli otlar, börekler, gözlemeler, renkli kumaşlar, deri, çanta, gümüş takı, testi ve güveç kaplarının yanı sıra dokuma örneklerini, perde, masa ve yatak örtüleri gibi ev tekstilinin özgün örneklerini de bulabilirsiniz. Çevre illerden gelen yaklaşık 1.200 esnafın tezgâh açtığı pazara, Yunan adalarından gelen turistler de yoğun ilgisi göstermektedir.

MİLAS

Tarihçe

Milas, en az 5 bin yıllık geçmişi ile bir tarih ve kültür kentidir. İlkçağlarda Anadolu'nun güneybatısında hüküm süren Karia Uygarlığının en önemli kentiydi. Antik Çağ'daki adıyla Mylasa, bu dağlık ülkenin batısında, Sodra Dağı'nın eteğinde kurulmuştur. Tarihte iki kez, Karia ve Menteşe Beyliği dönemlerinde, başkentlik yapmıştır. Milas'ta Karia, Roma, Bizans, Selçuklu, Menteşe ve Osmanlı uygarlıkları hüküm sürmüştür. Bugün Milas ve çevresinde

bu uygarlıklardan kalma çok sayıda tarihi eser bulunmaktadır.

Milas Evleri

Tarihi Milas evlerinin büyük bir kısmı 19. yüzyıla aittir. İki katlı, avlulu evlere giriş avludandır. Evlerin ahşap destekli çıkmaları sokağa taşar. Evlerin çoğu önlük adı verilen açık sofa ile avluya bakmaktadır. Zemin katlar genellikle depo ve kiler olarak kullanılır. Mutfak, tuvalet, ahır avlunun bir köşesindedir. Avludan üst kata ahşap ya da mermer merdivenle çıkılır. Plan bakımından Milas'ın tarihi evleri önlüklü ve sofalı olmak üzere ikiye ayrılır.

Bu evlerin belirgin özelliği ağırlıklı olarak taş işçiliğiyle yapılmış olmasıdır. Oda bölümlerini oluşturan iç duvarlar ise tuğladan veya bağdadi yapılmıştır.

Çomakdağ

Çomakdağ, Bafa Gölü ile Milas arasında Beşparmak Dağları'nın yamaçlarında kurulmuş 350 haneli ve yaklaşık 1.100 nüfuslu bir mahalledir. Köyün (şimdilerde mahalle) geçim kaynağı tarım, hayvancılık ve ipek böceği dokumacılığıdır. Zeytin ve zeytinyağı ana geçim kaynağıdır. Çomakdağ evleri, dünle bugünü ustaca kaynaştıran mimari üslup taşımaktadır. Geleneksel mimaride yapılan evler, yörede bulunan taşlar kullanılarak, taş ev şeklinde olup, bir-iki ve üç odalı, iki ve üç odalılarda salon da bulunmaktadır. Taşlar dikdörtgen bloklar şeklinde duvarların örgüsünde kullanılmış, blok aralarına da kırmızı kiremit kırıklarıyla veya

Milas Evleri

Çomakdağ'lı Kadın

Bafa Gölü

kayrak taşı dikine şeritler kullanılarak duvarların yüzeyleri görsel olarak hareketlendirmiştir. Her odada bir ocak ve baca mevcuttur.

Çomakdağ gelenekleriyle (özellikle yöresel giysileriyle) yaşayan bir yerleşmedir. Düğünleri dört gün sürmekte ve düğünler geleneksel yapısını devam ettirmektedir.

Hekatomnos Anıt Mezarı Ve Kutsal Alanı

İlçe Merkezinde yer alan Hekatomnos Anıt Mezarı ve Kutsal Alanı; Temenos Duvarı, Menandros Onur Sütunu, Podyum ve Mezardan (Taşıyıcı Oda, Mezar Odası, Lahit ve Dromos) oluşmaktadır. Antik dünyanın yedi harikası arasında biri sayılan ve günümüze "Mozole" (Mausoleum) kavramını taşıyan, "Halikarnas Mozolesi"nden (Halicarnassus Mausoleum) daha erken bir dönemde, aynı boyutlarda Mausolus'un babasına ait olan ve günümüze kadar ulaşabilmiş tek örnek olması bakımından Anıt, eşsiz bir değer taşımaktadır. Antik Çağ'ın en önemli mezar anıtı ve ölü kültürünün temsilcisi olan yapıt, hem mimari ta-

sarımı hem de sanatın diğer önemli kolları olan heykeltıraşlık ve duvar resim sanatı açısından üst düzeydedir. Özellikle "Hekatomnos Frizli Lahit" büyüklüğü, niteliği ve sahibinin öne çıkan kişiliğiyle Klasik ve Hellenistik Anadolu'da tek örnektir.

Gümüşkesen Mezar Anıtı

Gümüşkesen mezar anıtı gri-beyaz mermerden inşa edilmiş olup toplam yüksekliği 8,45 m'dir. Arazinin eğimli olmasından dolayı anıtın doğu tarafı moloz taş ve harç karışımından elde edilen duvarla yaklaşık 1 m yükseltilmek suretiyle düz bir platform elde edilmiş ve anıt bu düz alana oturtulmuştur.

Zemin katın içinde tavan levhalarını taşıyan dört paye ve bunların üzerine kuzey-güney doğrultusunda atılmış girişler vardır. Payelerin silmeli sade başlıkları bulunmaktadır.

Zemin katın duvarları büyük ve düzgün yontulmuş mermer bloklarla

inşa edilmiştir. Alt ve üst levhalar daha yüksek, bunların arasında kalan blok sırası ise daha incedir. Anıt mezarın sütun kaideleri 35 cm yüksekliğe sahip olup Küçük Asya-İon sütun kaidesi karakteri taşımaktadır. Üst yapısı basamaklı bir piramit görünümünde olan mezar anıtı MS 2. yy'a tarihlendirilmektedir. Dünya'nın yedi harikası arasında biri olan Halikarnasos'taki Mausoleum'un, küçük bir kopyası olduğu düşünülmektedir.

Bafa Gölü / Tabiat Parkı

Gölün üzerinde iki ada bulunmaktadır. İkiz adalardan biri aslında tam ada değil, bir kumulla karaya bağlıdır. Gölün çevresi zeytinliklerle çevrilidir. Bafa Gölü'nde kefal, levrek, yılan balığı tutulmaktadır. Göldeki adalarda manastırlar, kiliseler mevcuttur. Bunlardan "Yediler Manastırı" en eskisidir.

ZEYTİNYAĞI VE ZEYTİN

Zeytinyağının Muğla'da kullanım alanları oldukça geniştir. Öncelikli kullanım alanları da sağaltıcılık, yağlı pehlivan güreşleri, zeytinyağı sabunu üretimi-

Herakleia Bafa

Gümüşkesen Mezar Anıtı

Zeytin

dir. Ayrıca zeytinyağı, zeytinyağı şampuan, sabun, bakım kremi, maske, duş jeli gibi ürünlerle kozmetik sektöründe de kendisine yer bulmuştur.

Zeytinyağı üretimi için öncelikle uygun hasat döneminde zeytinlerin toplanması gerekir. Zeytin hasadı, zeytin türüne ve kullanım amacına göre değişmekle beraber Ekim-Ocak ayları arasında elle toplama ya da silkme yöntemi ile yapılır. Zeytin hasadında son zamanlarda makineden de yararlanılmaktadır.

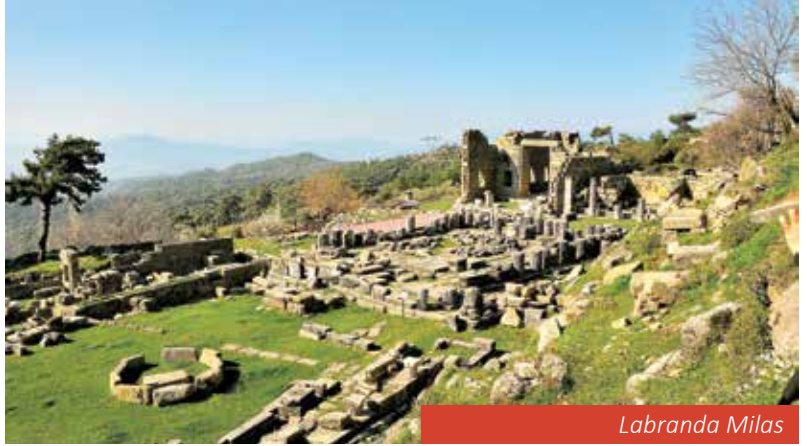
Hasat edilen zeytinler çeşitli aşamalardan oluşan işlemlere tabi tutularak zeytinyağı elde edilir. Bu aşamalar eski çağlardan günümüze kadar ezme (*parçalama*), sıkma (*presleme*) ve ayrıştırma (*karasuyundan ayrıştırma*) olmak üzere üç temel işlemden oluşur.

Zeytinyağı üretimi sırasında ortaya çıkan zeytin küspesi (pirinası) yakacak olarak değerlendirilmektedir.

MİLAS HALISI

Geçmişten günümüze gelindiğinde tam tarihlendirme yapılamamakla birlikte halıcılığın 16. ve 17. yüzyıllar arasında Anadolu'da yoğun olarak görülmekte olduğu ve bu dönemde Milas Halısının öne çıkmaktadır. Milas halıları Yörük yaşam tarzına uygun olarak başlangıçta seccade boyu olarak üretilmiştir. Yörük yaşıntısında pratiklik önemlidir. Çabuk toparlanması kolay taşınabilirliği açısından küçük ebatlı dokumalar yapılmakta iken zamanla tüccarlardan gelen taleplere göre de boyutlarda çeşitlilik göstermiştir. 19. yy İngilizlerin Şark Halıyı açmaları Milas'ta dokunan halının Avrupa Barok tarzını yansıtmaya kültürel geçiş ve motif çeşitliliğine yol açmıştır. Milas halılarında bitkisel bezemelerin artması ve göbek konulması bu döneme denk gelmektedir.

Milas halısı yüne yün olarak çift düğüm tekniğiyle dokunmaktadır. Yüzyıllardır kök boylarla renklendirilen

Labranda Milas

Milas Halısı "çift düğüm", "yün" ve "kök boya" geleneğini koruyarak "İstar" diye adlandırılan tezgâhlarda dokumalarına devam etmektedirler.

Yüzyılların kültürünü yansıtan Milas halısında hâkim renk kırmızı ve sarının tüm tonlarıdır. Bir renk ahengi olan Milas Halısında bilinen 26 renk kullanılmaktadır. Bu renkler doğada var olan bitkilerin çeşitli aşamalardan geçirilen sularında ipler renklendirilir ve buna "kökboyası" denir. Badem dalı ve hayat ağacından "fıstık yeşili" palamut yaprağından ve pürenden sarı ve tonları, enginar yaprağı ve naneden yeşil, palamut ve cevizden kahve tonlarının elde edilmektedir. Doğayla iç içe yaşam sürdüren köylülerimiz hemen her bitkiden yararlanarak çeşitli renkler elde etmesini bilmiştir.

Stratonikeia Yatağan

YATAĞAN

Muğla il merkezine çok yakın olan Yatağan'ın tarihçesi Muğla tarihçesiyle birlikte anılmaktadır. Yatağan'ın ilk çağlardaki adı, Muğla yöresiyle beraber "Karya" daha sonraları da "Menteşe" olarak anılır. Bölgeye ilk yerleşenler Lelegler ve Karlardır.

Stratonikeia

Yatağan'dan Milas yönüne giderken 7 km sonra sağa dönüp, yoldan 1 km içerideki Stratonikeia antik kentine ulaşırsınız.

Khrysaor Birliği'nin bir kenti olarak bilinen Stratonikeia'nın eski adı İdrisas idi. MÖ 281-261 yılları arasında tahtta bulunan Seleukos Kralı Antiochos'un karısı Stratonike adına kent yenilenmiştir. MÖ 133 yılında Pergamon Krallığı'nın Roma İmpara-

torluğu'na miras kalması karşısında ayaklanan Aristonikos'un kente sığınması sırasında kent Romalılarca kuşatılmış, halk açlıktan kırılmıştır.

Stratonikeia girişindeki terkedilmiş olan Eskihisar Köyü'nün kuzeydoğu köşesinde büyük kesme taşlar ile tahkim edilmiş kalenin yıkıntıları; kentin kuzey kenarında büyük bloklardan oluşan ana giriş kapısı; kentin tam ortasında en iyi durumda olan yapı Bouleuterion (küçük tiyatro); batısında bu alanın anıtsal giriş kapısı (Serapis Tapınağı olduğu da söyleniyor); kentin batısında gymnasion; giriş kapısının önündeki kutsal yolun kenarında da oda mezarlar, antik kent gezisinde karşınıza çıkacak kalıntılardır.

Kentin akropolü ise güneydeki dağın tepesinde ve çevresi surlarla çevrili. Karayolunun hemen altındaki bir terasta, üzerinde imparator için yapıldığı yazılan küçük bir tapınağın kalıntıları göze çarpar. Aşağıda büyük bir tiyatro çıkacak karşınıza. Yapılan kazılarla sahne binasının kalıntıları büyük ölçüde ortaya çıkarılmış.

Lagina

Stratonikeia kadar önemli bir başka antik kent daha var yakınlarda; Lagina. Yatağan-Milas yolunun bu defa 3. kilometresinden ayrılan Turgut yoluyla ulaşıyor bu ören yerine. Ayışığının ve yol ayrımlarının tanrıçası olan Hekate'nin tapınağı Lagina adındaki bu kutsal yerde yükselir. Günümüzde kazılar sonucunda

dairesel propylonlu avlunun bir bölümü ortaya çıkarıldı. Tapınak MÖ 40 yılında Parthların akınına uğrayarak yağmalanmış. Ayakta duran avlu kapısının üstündeki yazıtta Augustus tarafından tapınağın onarıldığı (MÖ 27) yazıyor. Tapınak, Helenistik Çağ'ın modasına uygun, yalancı iki sıra sütunlu planda, Korinth düzenindeydi. Stratonikeia kentini kuran Seleukosların bir bakıma modernist yaklaşımı olan Korinth düzeni, burada özellikle kullanılmış olmalı.

Lagina kazıları, müzeciliğin babası sayılan Osman Hamdi Bey tarafından 1891-1893 yıllarında yapılmış ve ele geçen kabartmalar İstanbul Arkeoloji Müzeleri'ne taşınmış.

Son yıllarda yapılan kazılarda tapınağın mimari parçaları düzenlenmiş, propylon kazılarak tümüyle ortaya çıkarılmış ve güneydoğusunda niteliği bilinmeyen bir kutsal yapı keşfedilmiştir.

MERMERCİLİK

İlimiz, Mermer Ocağı sayısı bakımından ülkemizde 6. sıradadır.

İlimizdeki Linyit rezervi 766 milyon ton, 3 termik santralin yıllık kullanabileceği kömür kapasitesi 12 milyon tondur.

KAVAKLIDERE

Yerküpe Yaylası & Mağarası

Yerküpe yaylası, asırlık çınarları, beş ayrı yerden kaynayan buz gibi doğal

kaynak suları, geniş çayırılık alanı, çağlayanı ve mağarası ile bir doğa harikası. Her yıl haziran ayı sonunda yağlı güreşler düzenleniyor bu yaylada. Bir şenlik havasında yapılan, bir gece önce şarkılı türkölü konserlerin yer aldığı, âşıkların karşılıklı atıştığı güreşler yerli ve yabancı turistleri yaylaya topluyor.

Yayla, özellikle bahar ve yaz aylarında spor kulüpleri ve doğa sporları tutkunlarının da ilgisini çekiyor.

Yerküpe Yaylası'nda güreşlerin düzenlendiği alanın tam altında, Yerküpe Mağarası bulunur. Doğu Menteşe Dağları üzerinde bulunan Yerküpe Mağarası, Genek Çayı'nın bir kolu olan Hebil Deresi üzerinde yer alır. Mağaranın yakınında Kavaklıdere-Menteşe-Çamyayla Köyleri (şimdilerde mahalle) yer alır.

Geçmişte Yörük çobanlarının çınar ağaçları altında hayvanlarını serinletip, elde ettikleri ürünleri saklamak için kullandıkları Yerküpe Mağarası, bu yönüyle "doğal bir buzdolabı" özelliği taşır. Öyle ki yaz aylarında bölgedeki hava sıcaklığı 38 derece iken, mağaranın sıcaklığı 5 dereceye kadar düşer.

Genç bir mağara olan Yerküpe, doğal köprü özelliğini taşır. Oluşum ve gelişim yönünden ilginç olan mağara, içindeki damlataslar, sarkıtlar, küçük su havuzları ve çevresindeki doğal yapı açısından turizm amaçlı kullanıma son derece uygundur. Ayrıca mağaranın üst kesimi piknik ve dinlenme alanı olarak düzenlenmiştir. Mağara içinde yürüyüş yolları, merdiven basamakları, basamakların kenarlarında küpeştelere yapıldıktan sonra ışıklandırılmış ve turizme açılmıştır.

Toplam uzunluğu 100 metre olan mağara tek bir galeriden meydana gelmiştir. Genel olarak vadi tabanının eğimine uygun şekilde uzanan mağaranın üst girişi ile alt çıkışı arasında 17 metrelik yükselti farkı vardır. Mağara içindeki küçük iniş ve

Lagina Yatağan

Bakırcılık

çıkışlar, tavandan düşen bloklar ve damlataş birikintilerinden kaynaklanır. Genişliği 3-10 metre, tavan yüksekliği ise 2-8 metre arasında değişen Yerküpe Mağarası'nın tabanında çakıl ve kum yığınları yer alır. Tabana yakın kenarlarda ve yan duvarlarda sarkıt ve dikitler mevcuttur. Özellikle havuzlar ilginç bir görünüme sahiptir. İçleri su ile dolu olan havuzların boyutları ve derinlikleri, bulunduğu bölgeye göre değişir.

Doğal SİT alanı olarak koruma altına alınan mağarayı ziyaret edenler, mağara girişinde muhteşem bir manzara yaratan şelaleyi, civardaki mesire yerini ve hemen yakınından geçen Genek Çayı'nın yeşillikler arasında oluşturduğu güzelliği keşfetme şansına sahip olur. Mağaraya Rehber eşliğinde girilmeli.

Bakırcılık

Bakırcılık, Kavaklıdere yöresinin en eski el zanaatıdır. Bu zanaatın Kavaklıdere'deki geçmişinin 800 yıla kadar uzandığı söylenmektedir. Bakırcılığı yöreye Toroslardan gelen boyların getirdiği sanılıyor. Isıyı en iyi iletme özelliğine sahip bakırı işleyen zanaatkarlar zor koşullarda bakıra şekil vermektedirler.

Bakır tabaklar, çanaklar, tencereler, sahanlar, sürahiler, siniler, sefer tasları, cezveler, kahve fincanları, tepsiler, şekerlikler, kazanlar büyük kentlerde mutfağın geçici misafirleri veya dekorasyon unsurları olsa da Anadolu kasabalarında halen mutfağın ev sahipliğini sürdürmektedirler.

Menteşe

MENTEŞE

Asar Dağı Yamaçlarında Saburhane Turu

Saburhane'nin dar sokaklarında, eski Muğla evlerinin arasında dolaşın ve tepeye kadar çıkın. Fotoğraf makinenizi yanınıza almayı unutmayın. Çünkü her köşeyi döndüğünüzde deklanşöre basmanızı gerektirecek bir kare çıkacaktır karşınıza. Evlerin bacaları dikkatinizi çekecek. Kiremitten şapkalı bacalar Muğla evlerinin simgesi sayılır. Evler iki katlı ve çoğunlukla küçük bir avluya sahiptir. Yüksek duvarlarla sokaktan koparılmış avlularına iki kanatlı ahşap kapılardan izin alıp gireceksiniz. Belki bir Muğlalı sizi evine davet edecek. Birbirini rahatsız etmeden, önünü kapatmadan kat kat yükselen evlerden birinde ağırlanacaksınız.

Muğla'nın Saburhane Mahallesi kentsel SİT alanı ilan edilmiş, sadece evler değil sokaklar, duvarlar ve "kuzulu kapı" adı verilen kanatlı kapıları da korumaya alınmış. Belediye, valilik ve sivil toplum kuruluşlarının ortak çabasıyla kentsel koruma bilinci geliştirilmiş. Yıkılmaya yüz tutmuş kimi evler devlet ve özel kuruluş ve kişilerin katkısıyla korunmaya çalışılıyor.

Dönüşte Muğla Müzesi'ne mutlaka uğramalısınız. Hafize Ana (Hafize Kaşıkara) Evini ve Belediye tarafından restore edilerek Kültür Merkezi'ne dönüştürülen Şerefiler Evi'ni görmelisiniz. 200 yıllık geçmişi olan Hafize Ana Evi ödül almıştır.

Saburhane Meydanı

Muğla 400' e yakın tescilli evi 170'e yakın sivil mimarlık örneği yapısı, 100'e yakın sokağı, eski hanları, şadırvanları arastası, meydanları ve camileriyle örnek bir Kentsel Sit alanıdır.

Saburhane Meydanı özgün mimari karakterin coğrafyayla uyumlu şekillendiği, Türk-Rum ya da Müslüman-Hıristiyan olmak üzere iki farklı kültürün bir arda yaşadığı tipik bir yerleşmedir. Meydan adını bir zamanlar burada yer alan hapishaneden alır. Kimi evlere çıkmaz sokaklardaki avlu kapılarından geçilerek ulaşılır. Açık ya da kapalı ön sofaları, ahşap süslemeleri verandaları, duvara gömülmüş dolap şeklindeki banyoları Muğla evlerinin belirgin özelliklerindendir.

19.yy'ın başlarından itibaren Osmanlı'nın kaybettiği topraklardan (Balkanlar, Kırım ve Girit) göç eden varlıklı insanlar yanlarında Rum ustaları da getirmişlerdir. Rum ustaların etkisiyle 1820-25' lerden sonra mimari değişimler ortaya çıkmıştır. Sadece Rum ustalar değil, değirmenciler, terziler, doktor ve eczacılarda Muğla'ya gelip yerleşen Rumlar arasında yer alıyordu. Rumlar Saburhane Meydanı ve çevresinde yoğunlaşmışlardı. Rumlar zamanında Saburhane, ulu çınarların olduğu, ortasından dere geçen ve dere üzerinde taş köprüsü olan sosyal hayatın yoğun olarak yaşandığı bir mekân özelliği taşımaktaydı. Yapı ustalığı ve marangozluktan sonra en önemli ve yaygın meslek meyhanecilikmiş. Meyhane Boğazı dediğimiz Andon'un hamamının (Zeliha'nın Hamamı) bulunduğu sokakta sağlıklı meyhaneler yer almış ve mezeler adalardan gelirmiş.

Andon'un Hamamı (Zeliha'nın hamamı)

150 yıllık bir Rum hamamıdır ve Rum sahibi Andon tarafından işletilmiştir. Mübadeleden sonra Türklere satılmıştır.

Arasta

Şehri dış dünyaya bağlayan tek unsur, İzmir-Aydın-Çine, Tavas-Denizli güzergâhı iken bu güzergâhı kullanan kervan yolu Muğla'dan geçiyordu. Deve kervanları bugünkü Sekibaşı Sokağı'ndan kente girerler ve bu yolu takip ederek merkeze varıp, bugünde Kentsel Sit alanının ticari merkezi olma niteliğini koruyan bölgesinde Yağcılar Hanı ve Kocahan'da konaklardı. Kervanlar Saburhane semtinden şehri terk ederek, bugün de mevcut olan "Yılanlı Dağı Yolu" üzerinden Tavas'a ulaşırlar ve oradan da Denizli'ye geçerlerdi.

Tarihi kervan yolunun geçtiği güzergâhta bulunan Yağcılar Hanı, İbrahim Hanı, Bacılar Han, Balcıoğlu Hanı, Konakaltı Hanı ve şu anda ayakta olmayan Kocahan'ın eski yıllarda kentin en hareketli mekânları olduğu bilinmektedir. Arasta'da çeşitli mesleklerin loncaları vardı ve toplu olarak bulundukları yerlere adlarını verirlerdi. "Demirciler Arastası", "Bakırcılar Arastası" günümüzde de halen aynı şekilde adlandırılmaktadır.

Arastanın kuzeyinde yer alan Tabakhane de kent yapısı içinde önemli bir ticaret merkeziydi. Burada işlenen deriler kervancılardan çok ilgi görürdü. Kervancılar için önemli olan diğer mallar ise el tezgâhlarında dokunan bezler, orman ürünleri (kereste) ve Hamursuz dağından çıkarılan yüksek kaliteli kireçti. Bunlar karşılığında Muğla da yeterli oranda ekilmeyen buğday, bazı tarım ürünleri ve kumaşlar alınırdı.

Muğla'nın eski kervan yolu güzergâhı üzerinde kuzey-güney, doğu-batı akslarının kesiştiği noktada yer alan geleneksel ticaret merkezi arasta tarihi dokusu sivil mimari özelliklerini yansıtan, ticari yoğunluğa sahip bir bölgedir.

Bu bölge özellikle 80'li yıllardan itibaren toplum yaşayışının çeşitli nedenlerle değişmesi, kent merkezinin güneye doğru kayması, eski ustaların yerini alacak yeni ustaların

olmayışı gibi nedenlerle eski önemini kaybetmeye başlamıştır.

Konakaltı Hanı / Kültür Merkezi

19.yy' a tarihlenen sivil mimarlık örneği bu han ahşap ağırlıklı bağdadi bir yapıdır. Üst kat şehre ticaret yapmaya gelen tüccarların ve mevsimlik işçilerin konaklaması için kullanılmıştır. Alt katta dükkânlar, hayvan damları ve ambarlar yer almaktaydı. Muğla Belediyesi himayesinde Ağa Han mimarlık ödülü sahibi Nail Çakırhan gözetiminde restore edilen han, günümüzde Muğla Belediyesi Eğitim, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü bünyesinde kültürel ve sosyal faaliyetlere ev sahipliği yapmaktadır.

Yağcılar Hanı

Yapımı yaklaşık 1493 yılına dayanmaktadır. Han kentin geçmişinde önemli bir ticari merkezdi. Sağlam taş duvara dayalı bağdadi ve ahşap karkas sistemde yapılmıştır. Burası eskiden yağhanelerden oluşmaktaydı. Günümüzde restore edilerek ticari bir merkez ve avlusundaki çınar ağacının gölgesinde bir dinlenme alanı olarak kullanılmaktadır.

Saatli Kule

1895' te Muğla'nın ilk Belediye Başkanlarından Hacı Kadızade Süleyman Efendi ve eşi Pembe Ana, Hicaz'a giderken Şam şehrinde gördükleri kulenin bir benzerini Muğla'da yaptırmak istemişler ve ünlü Rum usta Filvarus'a (Mihail Konstantin'in oğlu) bugünkü saatli kuleyi yaptırmışlardır.

Muğla Bacası

Türkiye'nin Rize'den sonra en çok yağış alan ili olan Muğla'da, halk arasında 'Deli Memet' olarak adlandırılan poyrazla karışıp her yönden yağın yağmur sonucunda ihtiyaca göre bir baca yapım şekli ortaya çıkmıştır.

Muğla'nın simgesi haline gelen bacalar 28 adet yağlı ve oluklu kiremitle, yağmuru ve rüzgârı kesecek tarzda yapılmaktadır. Yağıştan ko-

Muğla Bacası

runma amacıyla üzeri haç formunda kapatılan dikdörtgen bacaların dört tarafının açık olması, tıkanma ve tütme engellemenekte ve evleri tehlikeden uzak tutmaktadır.

Geleneksel Muğla bacası, çoğunlukla Muğla merkez olmak üzere Milas, Yatağan, Ula, Köyceğiz, Ortaca ilçeleri ve Bozüyük, Kafaca, Yeşilyurt, Yerkelik, Gökova ve Akyaka beldelelerinde de uygulanır.

ULA**Sedir Adası - Kedrai**

Sedir Adası, coğrafi ve idari olarak Ula sınırları içinde yer almaktadır. Muğla - Marmaris yolunun 12.

Muğla Saat Kulesi

km'sinden sağa ayrılan yol, 6 km sonra Gökova Körfezi'nin bir başka noktasına, Çamlı İskelesi'ne ulaştırır sizi. Çamlı İskelesi'nden doldukça kalkan tekneler Sedir Adası'na gidiyorlar.

Sedir Adası, Kedrai Antik Kenti ve ünlü Kleopatra Plajı ile tanınıyor. Kedrai bir Karia kenti. Sonradan Rodos devletine bağlanmış.

Kedrai sedirler anlamına gelir. Özellikle gemi omurgası yatırmada kullanılan dayanıklı ağaç sedirin adada varlığı bilinmemesine karşın, eski Yunanca'daki anlamı budur. Rodos Karşıyakası'nın en önemli yerleşimlerinden biri olan Kedrai, surlarla kuşatılmıştı. Kule ve duvarları kıyıda izlenebilen kentin orta kesiminde Dor düzeninde Apollon tapınağı bulunur. Tapınaktan bugüne ancak temelleri ulaşabilmiş.

Agora, çeşitli yapı kalıntıları ve kent nekropolisinin yanı sıra, adanın doğu kesiminde ise yüzü kuzeye bakan ve oldukça iyi durumda tiyatrosu vardır. Knidos gibi büyük kentleşmeleri saymazsak, Rodos Karşıyakası olarak adlandırılan Marmaris-Bozburun yöresinde, ilkçağ yerleşimlerinin ancak üçünde tiyatro görülür. Atina ile Isparta arasında süren Peloponnesos Savaşları sırasında kente, İÖ 405 yılında, Atina yandaşı olması yüzünden saldıran Ispartalı General Lysander, adayı ele geçirmiş ve halkını köleleştirmiştir.

Adanın altın sarısı kumlarından öykülenen, Kleopatra ile ilgili anlatım

Akyaka

vardır. En yaygın anlatılanı da kumların Mısır Kraliçesi Kleopatra ile sevgilisi Roma'lı Komutan Antonius'un adada buluşmaları için Mısır'dan gemilerle getirildiği şeklindedir.

Adanın kuzey kıyısındaki kumlar, özel biçimde oluşan kalker damlacıklarıdır ve Ege ve Akdeniz'de Sedir dışında sadece Girit Adası'nda görülür. Ada ve çok özel jeolojik oluşumlar sonucu ortaya çıkan ve giderek azalan kumlar 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıkları koruma Kanunu gereği koruma altına alınmıştır.

Kleopatra Plajı'nın altın sarısı kumu ve mavinin farklı tonlarını bir arada yansıtan denizi ile Sedir Adası ziyaretçilerin ilgisini çekmeyi sürdürüyor. Tekneler Çamlı iskelesine öğleden sonra saat 16.00 – 17.00 arası dönüyorlar.

Akyaka ve Gökova Körfezi

Muğla-Marmaris yolunun 15. km'sinde başlayan Sakar Geçidi'nden ovaya

doğru kıvrılarak inen 7 km'lik yolu ya giderken ya da dönerken günışığında geçmelisiniz. Gökova Körfezi'nin ve ovanın manzarası gerçekten baş döndürücü derecede muhteşemdir. Yol kenarında manzara seyretmek için park yerleri vardır. Aracınızı kenara çekin ve düşlere dalın. Körfez çoğu zaman sisler içindedir ve daha da düşsel bir manzara sunar.

Bu virajlı yol ovaya inerken Akyaka'ya ayrılıyor. Sağa dönüp çamlar arasından Akyaka'ya giriyorsunuz. Olur da bu sapağı kaçırsanız, Marmaris-Muğla kavşağından sola dönün. Bu yolun bitiminde sola dönüp Azmak denilen pırlıl pırlıl dereyi izleyin.

Akyaka'nın özel mimarisi hemen dikkatinizi çekecektir. Sağınızda solunuzda ahşap yapıların en güzelleri sıralanıyor. Özenmemek, imrenmemek çok zor. Bu muhteşem evlerde bir kaç gece konaklayabilirsiniz. Akyaka'nın otelleri, pansiyonlarının

Sedir Adası

Gökova

çoğu bu güzelim mimarinin, bir kısmı da Nail Çakırhan'ın yapısıdır. Çağıl akan ve içinde ördeklerin, kazların oynadığı dere kimi otellerin, evlerin bahçelerinin içine girip çıkar. Denize ulaşınca başka bir maceraya başlar.

Akyaka şehir merkezi içine girip orman alanına doğru ilerlerken sola dönerseniz plaja çıkarsınız. Deniz sığ ve dalgalı olduğu için biraz bulanıktır. Azmak derenin denizle buluştuğu noktadır burası. Dilerseniz tekneyle Azmak'a girebilir ve berrak suda kocaman tatlı su balıklarını seyredebilirsiniz.

Şehir merkezinin hemen yanı başında başlar yemyeşil çam ormanı. Orman Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen kamp ve piknik alanında bir lokanta var. Ayrıca konaklamak için de bungalovlar bulunuyor. Denize ormanın gizlediği küçük kumsallı koylardan girmek için daha ötelere gitmek gerekiyor. Akyaka'dan tekne kiralayarak ya da yürüyerek bu koylara ulaşabilirsiniz.

Akyaka'ya girişte Azmak Çayı kenarına kurulmuş lokantalar iyi bir yemek molası vermek için en güzel yerdir. Çevrenin balıkçıların ağılarına takılan en iyi balıklar buraya gelir. Azmak boyundaki lokantaların hepsinde taze balık bulabilirsiniz.

Ula Evleri Ve Nail Çakırhan Mimarisi

Ula doğumlu gazeteci, şair, uluslararası ödüllü mimar ve restoratör Nail Çakırhan'ın, Ula evlerinin geleneksel mimarisine kendi yorumunu, kendi zevkini de katarak Akyaka'da kendisine yaptırdığı Ula tarzı ev çok beğenilmiş ve Ağa Han mimarlık ödülünü de almıştı. Önce eş dost, sonra da aralarında otel ve tatil köylerinin de bulunduğu geniş bir çevre bu mimari tarzı esas alan işler yaptırır, hem Nail Çakırhan'a ve hem de başka mimarlara.

Bugün Gökova Körfezi kıyısında Akyaka'daki evlerin hemen tamamında bu tarz egemen. Ula'nın geleneksel mi-

marisi böylelikle Çakırhan ile yeni bir hayat bulur. Ula'lılar unutmaya başladıkları eski evlerini hatırlayıp, restore etmeye, yenilemeye, yeniden yapmaya başlarlar eski Ula evlerini.

Ula evlerinin en önemli tarafı ahşap işçiliği. Dolap kapakları, tavan işlerine kadar hep oymalı, hep süslemeli.

Geyik Kanyonu

Ege ve Akdeniz'de kıyısı bulunmasıyla önemli bir konuma sahip olan Muğla, turizmin birçok çeşidine olanak tanırken, bünyesinde cennetten köşeleri barındırır. Geyik Kanyonu ise sadece bölgede değil, ülke çapında keşfedilmeyi bekleyen bir cennet köşedir. Zengin fauna ve florası, eşsiz görünümündeki şelaleleri, mağaraları, yaban hayatı ve parkurlarıyla doğa sporcularının yanında fotoğrafçıların da gözdesi olan kanyon, yeni bir turizm destinasyonu olmaya adaydır.

Geyik Kanyonu, geçimini arıcılıkla sağlayan Arıcılar Köyü (şimdilerde mahalle) yakınlarındadır. Kanyona ulaşmak için virajlı ve uzun bir yolculuk yapmanız gerekse de doğa manzarası eşliğinde yaptığınız bu yolculuk ve ardından karşılaştığınız şaşırtıcı güzellik, bütün yorgunluğunuzu unutturacaktır.

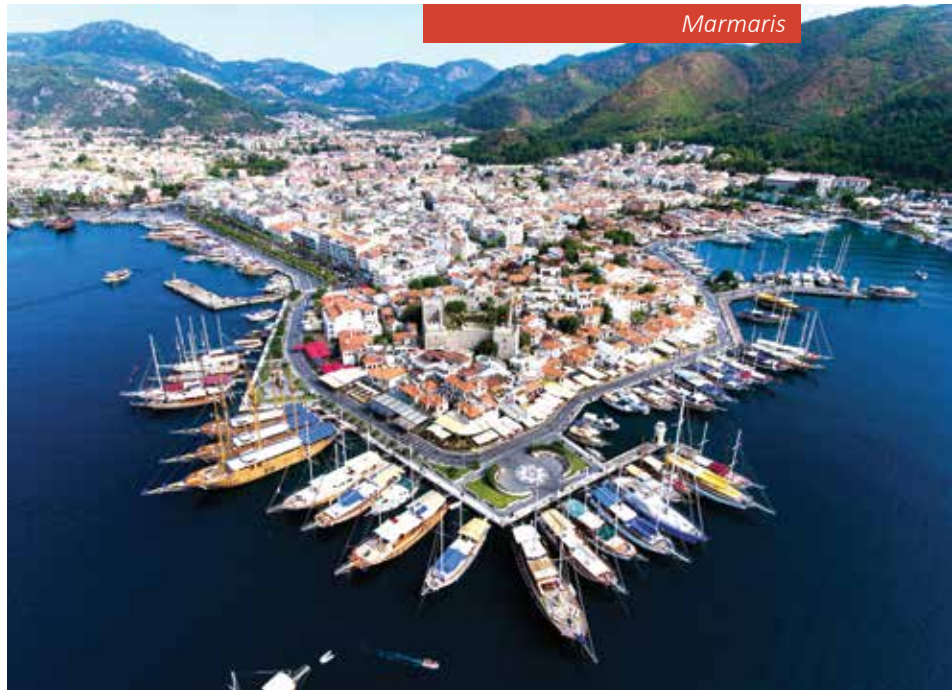
Dünyanın önde gelen dağcıları tarafından "gizli bir doğa cenneti" olarak nitelendirilen 20 km uzunluğundaki Geyik Kanyonu, Muğla-Denizli sınırında başlayıp, Ula'nın Karabörtlen (Karaböğürtlen) Mevkii'ne kadar uzanıyor. Kanyona girişler, Arıcılar, Gölcük ve Çakmak köyleri ile Namnam Mevkii olmak üzere dört noktadan sağlanıyor. Arıcılar veya Gölcük çıkışı turlarla genellikle 4-5 saatlik yürüyüşle mağaralara kadar ulaşıp dönülebiliyor. Kanyonda keşfedilmiş 10'a yakın mağara, mağara içlerinde sarkıt, dikit ve bunlardan oluşmuş sütunlar bulunuyor. Her bir yanı yüksek dağlar ve ağaçlarla çevrili Geyik Kanyonu'nda, kızılçam, sığla (güllük), kızılgağaç (boya), çınar (kavak), sandal, kekik türleri, mantar ve kuzugöbekleri sizi bekliyor.

Bu muhteşem kanyon gezisi için rehber / kılavuz almanızı öneririz.

MARMARİS

Bölgede yapılacak gezilerde Karia, Rodos ve diğer ada uygarlıkları, Mısır, Asur, İon, Pers, Makedon, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı Devleti medeniyetlerinin izlerini görmek mümkündür.

Osmanlı döneminde Mimaras adını almış olan Marmaris, daha sonra uzunca

Marmaris

Marmaris Kalesi

Marmaris İçmeler

Orhaniye Kızkumu

bir süre Mermeris olarak anılmış ve nihayet Marmaris adını almıştır.

Ege ve Akdeniz kıyılarının bereketidir, bu bölgeyi sürekli olarak çekici kılan

Marmaris zaman içinde pek çok medeniyetin hüküm sürdüğü, önemli bir yerleşim yeridir.

Marmaris Kalesi ve Müzesi

Marmaris Kalesi ile ilgili en önemli yazılı kaynak, 17. yy'da yöreyi dolaşan Evliya Çelebi'ye aittir. Evliya Çelebi ünlü eseri Seyahatnamesinde, kalenin yapımı için Kanuni Sultan Süleyman'ın Rodos seferi öncesinde emir verdiğinden söz eder. Kalenin giriş kapısı üzerindeki yazıtta da 1522 tarihi yer almaktadır ki Kanuni Sultan Süleyman'ın Rodos'u fetih tarihi de 26 Aralık 1522'dir. Arkeoloji Müzesi de Kalenin içerisinde. Kalenin surlarından Marmaris'i seyretmek ise anlatılmaz bir keyiftir.

Sedir Adası (Kedreai)

Marmaris'in kuzeyinde, Gökova Körfezi'ndedir. Marmaris'e 18 km uzaklıkta olan Sedir Adası'nda (**Kedreai**) Helenistik ve Roma dönemlerine ait kalıntılar ile bir de antik tiyatro bulunmaktadır. Mavinin her tonundaki deniziyle ve Dünya üzerinde kolay kolay görülemeyecek özelliğiyle, Marmaris'in hatta Türkiye'nin en önemli turizm bölgelerinden biridir. Adanın ünü, Doğu Akdeniz'de neredeyse hiçbir yerde bulunmayan altın kumu ve turkuaz suları ile **Kleopatra Plajı**'ndan kaynaklanmaktadır. Yalnızca Dünya'nın iki yerinde var olduğu bilinen bu

kumun özelliği, ateşte yanıyor, soğuk suda kendiliğinden çoğalıyor ve büyüteç altında incelendiğinde hareket ediyor olmasıdır.

Orhaniye ve Kızkumu

Hisarönü Körfezi'nin önemli turizm ve yat demirleme bölgesidir. Etrafı çam ormanlarıyla çevrili olan Kızkumu Plajı denize doğru 600 metrelik dil gibi uzanmakta olup, gel-git olaylarında bir görünen bir kaybolan kırmızı renkli panoramik bir manzaraya sahiptir. Üzerinde yürüyerek karşı kıyıya kadar geçilebilmesi ve doğal güzelliğiyle turistlerin ilgi odağı olmuştur.

Kızkumu Öyküsü

Kızkumu ile ilgili olarak halk arasında anlatılan efsaneye göre;

Bir zamanlar yöreye sık sık yapılan korsan baskınlarından birinde, bölgede sözü geçen ailenin güzeller güzeli kızı korsanlardan kaçarken, eteğine doldurduğu kırmızı kumları denize saçarak, denizin içine doğru koşmaya başlar. Eteğindeki kumları döktükçe kumlar yayılır ve yol şeklini alır ve nihayet kum azalır ve bittiği yerde de peri kadar güzel kız kaybolur. Kızkumu'nun ucunda bu güzel kızın mezarının olduğuna inanılır. İşte o günden bugüne, bölge Kızkumu ismiyle anılır. Yöre sakinleri ve turistler, denizin içinde garip şekilde uzanan, iki yanı derin kum sette yürürken, dilek tutmaktadırlar. Gün batımında kuğu gibi süzülerek koya giren yatlarla bütünleşen Kızkumu tam bir görsel şölen sunmaktadır.

Milli Park

Akdeniz ve Ege bölgeleri geçiş sonunda yer alan ve 29.206 hektarlık yüzölçümüne sahip olan milli park 1996'da tescil edilmiştir.

Alandaki yaygın ağaç türü kızılçamdır. Suyun bol olduğu yerlerde çınarlara, güneydeki bakılarda ise meşelere rastlanmaktadır. Taban suyu yüksek olan düzlüklerde sığla ağacı toplulukları bulunmaktadır. Dere yataklarında zakkumlar pembe çiçekleriyle yaz boyunca peyzaja renk katmaktadırlar. Milli parkta yaban keçisi, yaban domuzu, sansar, tavşan, sincap kirpi gibi memeli hayvanlarla, ötücü kuşlar ve sürüngenler yaşamaktadır.

Günlük turlara katılmadıysanız, Marmaris Merkezinde dolaşmak için bir sürü alternatif bulabilirsiniz. Sahil kenarında bulunan restoran ve cafelerde deniz manzarasını seyretmek, kapalı çarşıda alışveriş yapmak, sahilde bulunan su üstü sporlara katılarak eğlencenin doruğuna ulaşmak mümkündür.

Marmaris Merkezinde Atatürk Meydanında denizi seyretmek, 19 Mayıs Gençlik Meydanında su dansı izlemek, sahilten gece ve gündüz, Uzunyalı ya da Netsel Marinaya doğru yürüyüş yapmak büyük bir keyiftir.

BAL ÜRETİMİ

Marmaris-Osmaniye çam balının yoğunluklu olarak üretildiği etrafı çam ağaçlarıyla çevrili doğal bir güzelliştir.

Muğla çam balı üretiminde Marmaris çok önemli bir rol oynamaktadır.

Arıcılık

Dünyadaki çam balı üretiminin yüzde 92'si Ege Bölgesi'nde, bunun da % 30'u Marmaris'te üretilmektedir. Bal ihtiyacının karşılanabileceği Bal Evinin mimarisi petek görünümünde olup, görülmeye değerdir.

DATÇA

Akdeniz ile Ege'nin Buluştuğu Cennet

Datça, Güney Batı Anadolu'da Gökova ile Hisarönü Körfezleri arasında Akdeniz ve Ege'ye uzanan yarımada yer alır. Muğla ilinin en batı ucu olan Datça Yarımadası, özel çevre koruma bölgesidir.

Tarihi, doğası, tertemiz denizi, yılda 300 güneşli günü, en önemlisi de bol oksijeni ile terlemeden tatil yapacağınız Cennet Datça'ya yolculuğunuz sırasında, Yarımada'nın Akdeniz ile Ege'nin birbirine en fazla yaklaştığı yeri olan Balıkaşiran'ı aşip

araçla tırmanmaya başladığınızda, her şeyin değişmekte olduğunu fark edecek, ormanlarla kaplı dağlar arasında nefes kesen manzaralarla karşılaşacaksınız. Kekik, defne, çam, adaçayı, papatya gibi bin bir çeşit bitkiden yayılan güzel kokular arasında bir Akdeniz'e, bir Ege'ye uzanan enfes manzaralar karşısında hayran kalacaksınız. Dünya'da sadece Girit'te bulunduğu sanılan 'Phoenix Theophrasti' denilen bir hurma çeşidine ülkemizde 'Datça Hurması' adıyla, yolculuğunuz sırasında yeşillikler arasında Eksera Vadisi'nden geçerken rastlayacaksınız.

Datça'da konaklayacağınız temiz otellerde, pansiyonlarda güler yüzü, cana yakın insanların sizleri beklediğini göreceksiniz.

Datça'da yürüyerek ulaşabileceğiniz Kumluk, Hastane Altı plajları ile Taşlık plajındaki termal göl size çeşitli yüzme olanakları sunmaktadır. Yine şehir merkezine 3 km. mesafedeki Kargı Koyu'nda da keyifle yüzebilir, sörf yapabilirsiniz.

Dalış yapmayı düşünürseniz, çeşitli dalış istasyonlarına başvurabilirsiniz. Su sporlarının tüm dalları için olanakların sizi beklediğini göreceksiniz. Gününbirlik tekneler ile Knidos turuna katılabilir ya da bir yat ile rüya gibi koylar arasında birkaç günlük mavi yolculuğa çıkabilirsiniz.

Datça ve çevresi yürüyüş sporunu sevenlere de çeşitli olanaklar sunmaktadır. Çam, papatya, kekik, badem ağaçları arasındaki patikalarda ve koylar arasında yürüyüş yapabilirsiniz. Eğer plajdan başka alternatif düşünecek olursanız, eski taş evleriyle yerli ve yabancı herkesin beğenisini toplayan Eski Datça'yı, Menteşeoğulları Beyliği'nden kalma camisiyle Hızırşah Mahallesi'ni, eski taş evleriyle Reşadiye'yi, yel değirmenleriyle Kızlan Mahallesi'ni gezebilir; Ege'ye uzanmak isterseniz Karaköy'ü (Körmen Limanı'nı) ve yel değirmenini görebilirsiniz. Ya da Palamut Bükü, Hayıt Bükü, Ova Bükü vb. koylara günü birlik çeşitli vasıtalarla gidip dönebilirsiniz. Yaz aylarında Sömbeki Adası'na düzenlenen günü birlik turlara da Datça Limanı'ndan katılabilirsiniz.

Datça, lokantaları, barları, kafeleri ve çeşitli eğlence ve dinlenme olanaklarıyla sizlere güzel akşamlar yaşatacaktır.

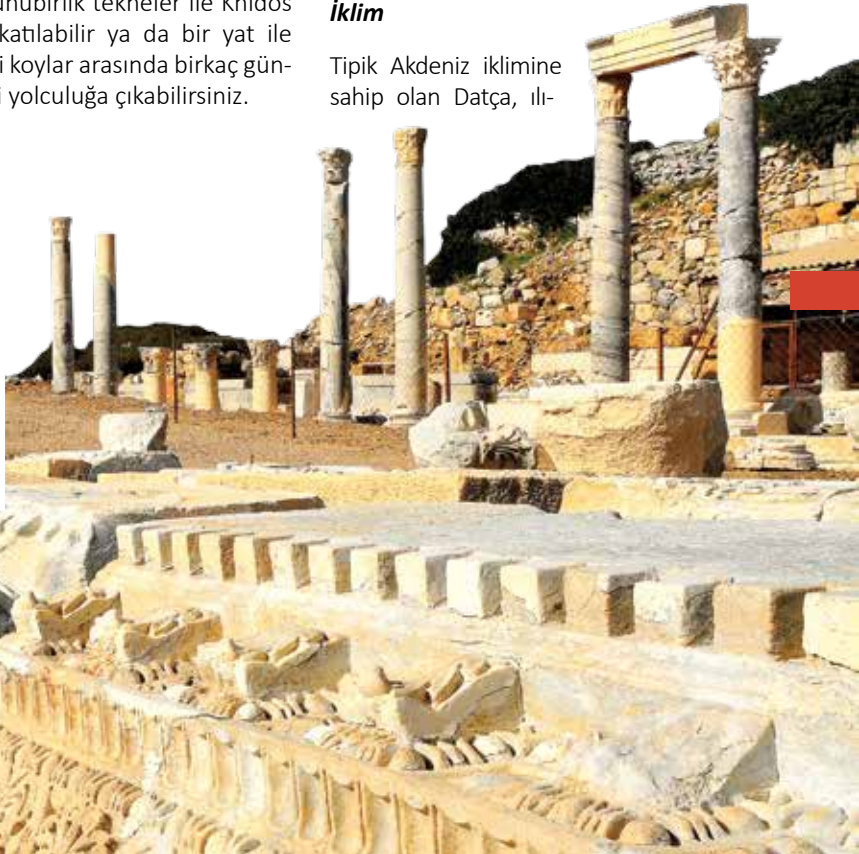
Tatil sonunda Datça'dan ayrılırken anılarınızın yanında badem, bal, incirli badem, kekik, iğne oyası ve dantel gibi yöresel ürünlerimizi de beraberinizde götüreceksiniz.

İklim

Tipik Akdeniz iklimine sahip olan Datça, ılı-

Eski Datça

man iklimi nedeniyle oldukça uzun bir tatil dönemine sahiptir. Yazları sıcaklık ortalama 32 derece civarında, nem oranı ise, % 35-60 arasında seyrederek. Kuzeyden esen serin yaz meltemleri bunalıcı sıcaklığı ve nemi yok eder. Kış aylarında sıcaklık 12-24 derece arasındadır. Kış aylarında yurdumuzun büyük bir bölümü soğuk havanın etkisindeyken bile, Datça'da yağmur ertesinde yüzünü gösteren güneş de ayrı bir keyif verir. Bu uygun iklim nedeniyle yılın her mevsiminde Datça'da tatil yapan turistlere rastlamak mümkündür. Datça havasının kalp, dolaşım, sinir ve romatizma hastalıklarına iyi geldiği bilinmektedir.

Datça'da Tarih

Dünyaca tanınmış Bodrum, Marmaris, Gökova, Dalyan Fethiye gibi turizm merkezlerinin arasında yer alan Datça Yarımadası uzun bir geçmişe sahiptir. Önceleri Karyalılar'ın, M.Ö. 1100 yılından sonra da Dorlar'ın hâkimiyeti altında kalmıştır.

Dorlar, Hexapolis Birliği adı altında 6 şehir kurmuşlar, bu birliğin merkezi olan Knidos da Datça Yarımadasında yer almaktadır. Pers saldırılarına karşı koymak için Dorlar, Balıkaşiran denilen yerde kanal açarak yarımada'yı ada yapmak istemişlerse de tanrıların gazabına uğradıklarına inanarak vazgeçmişlerdir.

Datça Yarımadası Perslerden sonra Atinalılar, Ispartalılar, Romalılar, 13. Yüzyılın ikinci yarısında Anadolu Sel-

çuklu Türk Beyliklerinden Menteşe-oğulları Beyliği ve 15. Yüzyılın birinci yarısında da Osmanlı İmparatorluğu'nun hâkimiyetine girmiştir.

Yarımada'nın Knidos'tan sonra Datça olan ismi, Sultan Reşad döneminde Reşadiye'ye dönüştürülmüşse de, Cumhuriyet dönemi başlarında tekrar Datça'ya çevrilmiş ve Datça 1928 yılında Muğla iline bağlı bir ilçe olmuştur.

Knidos

İlk olarak M.Ö. 700 yılında Argos'tan gelen yerlilerce bugünkü Datça ilçe merkezinin 2 km doğusunda Burgaz düzlüğünde kurulmuştur. Zaman içinde iyice zenginleşen halk tarım ürünlerini deniz yoluyla pazarlamıştır. Kuzeye giden gemiler kuzey batı rüzgârlarına karşı koyamayarak yarımada'nın diğer ucunda beklemek zorunda kalıyorlardı. Bu yüzden yarımada'nın güney ucunda ticari bir liman şehri oluşturmak amacıyla M.Ö. 360 yılında, Datça Yarımadası'nın uç noktasına taşınmıştır. Devedeboynu Burnu'nda savaş gemileri için kuzeyde, ticari gemiler için güneyde birer liman inşa edilmiştir. Knidoslular güç ve zenginliklerini o dönemde Delphi'deki Apollon Tapınağı'na hazine odası yaptırarak göstermişlerdir. Ünlü Matematikçi ve Filozof Eudoxus, en iyi yontulmuş çıplak Afrodit Hekeli'ni yapan Heykeltıraş Praxiteles, Skopas, Bryaxis, Mısır'daki Alexandria Feneri'nin Mimarı Sostatos Knidos'ta yaşamışlardır.

Sarı Liman yakınındaki Apollon Tapınağı harabeleri kadar Knidos'un ilk yerleşim bölgesi olan Tekirburnu'daki Knidos antik şehri, Burgaz harabeleri de ziyaret edilmeye değer diğer önemli tarihi yerlerdir.

DATÇA BADEMİ

Türkiye'nin en güzel ve lezzetli bademi Datça'da yetişir. Nurlu'su, Ak'ı, Kababağ'ı, Dedeabağ'ı, Sıra'sı ve Diş'iyle çeşit çeşittir. En kalitelisi nurlu, en kolay yeneni ise kabuğu ince, dişle kırılabileni dişli bademdir. Badem'in dış kabukları yeşil ve taze iken yenilenine Çağla denir. Şubat-Nisan arası çıkar. Meyhanelerde gezgin satıcıların tepsilerinde buza yatırarak sattıkları iç badem Mayıs-Haziran aylarında içi olgunlaşmış bademin kabuğundan çıkarılmasıyla elde edilir.

Temmuz – Ağustos aylarında ağacında dış kabukları açıldıktan sonra toplanan, güneşte kurutulup kabuklarıyla ya da kırılarak içi satılana da badem ya da kuru badem denir.

Datçalılar kuru incirin içine bir ya da iki adet badem koyup fırınıyor, adına bademli incir diyorlar ya da balla karıştırarak kavanozlarda ballı badem diye de sürüyorlar pazara.

KÖYCEĞİZ

Tarihçe

Bu güzelim coğrafyada yerleşim binlerce yıl önce başlamış. İlk yerleşimin izleri MÖ 3400 yıllarına da-

Knidos

Badem Ağaçları

Kaunos Köyceğiz

yanıyor. Sonra İskitler, Asurlular, İyon ve Dorlar, Persler, Helenler, Seleykoslar, Romalılar, Menteşoğulları ve Osmanlılar yerleşmişler bu topraklara. Gölün Akdeniz’le birleştiği noktadaki Kaunos antik kenti, MÖ 1000’li yılların Doğu Akdeniz ve Ege’nin kesişim noktasındaki en önemli liman kentlerinden biri olmuş. Bugünün Köyceğiz’i ise Osmanlılar döneminde gelişmiş.

Köyceğiz Gölü

Göl, dağlardan üç kol halinde inen sularla besleniyor. Fazla suyunu 10 km uzunluğundaki dar bir kanalla (Dalyan) Akdeniz’e boşaltıyor. Elinizde ayrıntılı bir çevre haritanız yoksa çevrede dolaşırken neresi göl, neresi deniz karıştırıyorsunuz. En iyi ipucu gölün sazlıkları. Dalyan Boğazı ile Akdeniz’e bağlanan gölün kapladığı alan 6300 hektar. Boğazın ucunda

Sülüngür adlı, tatlı-tuzlu su karışımı küçük bir lagün gölü daha var. Bu göl kefallerin yumurtlama yeri. Deniz kıyısı ise 50 ile 200 metre arasında değişen genişlikte ve 5,5 km uzunlukta çok güzel bir kumsalla süsleniyor.

Göl, körfezin ağzının alüvyonlarla tıkanmasıyla denizden ayrılmış, ama tam da kopamamış ki, suyunu denize akıtmaya devam ediyor. Deltayı Nam Nam, Kargı ve Yuvarlak Çay akarsularının alüvyonları oluşturmuş.

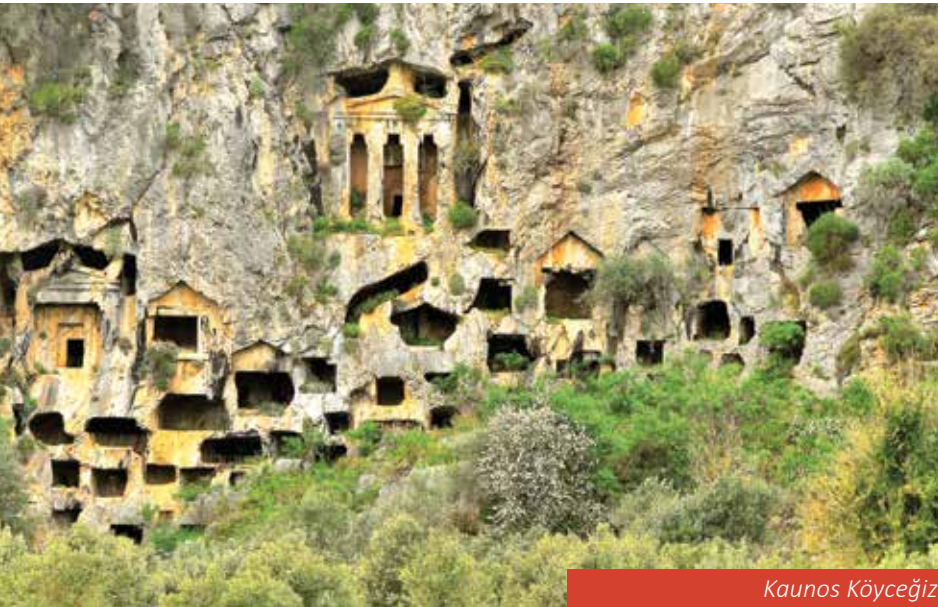
Fotoğraf çekmeye ve motorsuz su sporlarına tutkun olanların Köyceğiz Gölü’nden ayrılmaları epeyce zor olacak. Göl çevresi nefis görüntüler sunuyor. Sörf, yelken, kürek gibi su sporları yapmıyor olsanız bile gölden uzak durmayın gene de. Akşamüzeri veya gece sandal gezisine çıkın, gecenin sessizliğine, gölün durgun sularına ve gökyüzünün yıldızlarına şarkılar söyleyin.

Balık tutmaya meraklı iseniz giderken olta takımlarını götürmeyi unutmayın, göl amatör balıkçılara şans tanır, boş dönmezsiniz.

Gölün çevresinde yürüyerek veya otomobille yapılacak bir gezi de çok zevkli olacak. Gölde tekne turu da ilgi çekici.

Göldeki küçük adaya yörede Hapishane Adası deniyor. Ada tarihte önceleri askeri amaçlarla kullanılmış, sonra hapishane yapılmış. Cenevizlilerden kalma kalenin kalıntıları görülebiliyor. Yörede Âşık Adası da deniyor. Anlatılan öyküye göre birbirine sevdalanan iki genç aileleri evlenmelerine izin vermeyince bu adaya sığınmışlar. Ailelerin baskısından kurtulmuşlar da kötü kaderden kurtulamamışlar, koca bir yıl sokmuş da oracıkta ölmüşler. (Anadolu’da çok yaygın olan ‘Ada ve Yılan hikâyelerinden birini de burada dinleyebilirsiniz.)

Caretta Caretta kaplumbağaları dışında, bu akrabaları kadar popüler olmayan Nil kaplumbağaları da (Trionyx Tringulus) kanalin göle yakın kısımlarında yaşıyorlar.

Kaunos Köyceğiz

Köyceğiz, tam bir su cenneti. Denizi, gölü, gölü besleyen ırmakları ve denize bağlayan kanalı ile değil sadece. İlçenin neresini bir kaç metre kazsanız tertemiz su fışkırıyor. Bu nedenle de tarıma da çok elverişli. Alttan sürekli su alan bitkileri, yaz güneşinin yakıcılığı bile sarartamıyor.

Etraf dağlarla çevrili, dağlar günlük ve çam ormanları ile kaplı. Çam ve günlük ağaçlarının birlikte oluşturdıkları orman Dünya'nın bir başka yerinde yok.

Ekincik

Marmaris-Göcek arasında dolaşan teknelerin başlıca uğrak noktalarından biri olan sakin Ekincik koyu, Köyceğiz'e geniş bir asfalt yolla bağlandıktan sonra hızla kalabalıklaşmaya başladı. Kumsal ve iskele çevresi irili ufaklı otel ve pansiyonlarla doldu.

Ekincik'e karayoluyla gitmek için Köyceğiz'den Hamitköy üzerinden gölün nefis manzarasını seyrederek ilerliyorsunuz.

Hamitköy'den çıkıp köprüyü geçtikten sonra ilk uzun rampayı tırmandığınızda, tepede bir manzara molası verin, meraklıysanız fotoğraf çekin. Kersele Koyu'ndaki düzlük, bir sabah erkenden gelip kahvaltı etmeyi aklınıza getirirse, neden denemeyesiniz. Hapishane Adası'nın hizasına geldiğinizde çam ağaçlarına dikkatlice bakın, ağaçların saçları ağarmış, kocamış bir insan gibi beyazlaşmış olduğunu göreceksiniz. Bu ağarmanın nedeni kuş pisliğidir. Ama bu kuş bildiğiniz "minik kuşlardan" değil. Bu tür Karabatak türünden Kazkarakulaktır. Sabırla beklerseniz kayalardan göle doğru süzülen bu türü görme şansına sahip olabilirsiniz.

Yol gölden ayrılırken, sola dönerseniz Sultaniye Kaplıcaları'na gidersiniz. Devam ederseniz gölden ayrılırsınız ve orman içinde ilerlersiniz, tırmanmaya başlarsınız. Geride Köyceğiz Gölü'nün manzarası bir kaybolur, bir çıkiverir ortaya.

Sultaniye Kaplıcası

Tepeye çıkıp ta yokuş aşağı inmeye başladığınızda bu kez Ekincik Koyu'nun akıl almaz güzelliği çıkıveriyor karşınıza. Önce yeşillikler içinde şirin Ekincik Köyü'nü geçiyorsunuz. Sonra pırıl pırıl ve tesis kalabalığına boğulmamış ama kısa süre içinde yapılaşmanın artacağı işareti veren, inşaatların boy gösterdiği bir koya çıkıyorsunuz. Çevreniz orman, önünüz kumsal ve deniz. Kumsal çok güzel, deniz çok temiz. Kumsalı bir küçük dere bölüyor.

Kışın kumsalda S'ler çizerek denize ulaşarak, sahile hoş bir hava katmaktadır. Yolun kıyıya ulaştığı yerde yatların demirlemesi için uygun bir iskele ve yatların ihtiyaçlarını karşılayabildikleri küçük bir büfe var. İskele aynı zamanda Dalyan'a gününbirlik yolcu taşıyan teknelerin bağlama yeri. Kumsalda otel ve lokantalar da var.

Ekincik'e gitmek isteyenler, Köyceğiz'den 30 km'lik asfalt ve çok güzel manzaralar eşliğinde yapılan yolculukla Ekincik'e ulaşırlar. Köyceğiz'den Ekincik'e dolmuş bulabilirsiniz.

Ekincik'te konaklayıp da çevreye günübirlik tur yapmak isteyenlere bir kaç öneri:

Ekincik kooperatifine bağlı tekneler Dalyan İztuzu kumsalına, Kaunos antik kentine ve çamur banyosuna

tur düzenliyorlar. Sabah çıkıp, akşamüstü geri dönüyorlar.

Bir başka seçenek ise ayaklarına ve nefesine güvenenlere. Ekincik'ten çıkıp Çandır Köyü üzerinden Kaunos antik kentine trekking yapabilirsiniz.

Çandır Köyü ile Ekincik arasında adeta etiketlenmiş patika yolu bulmak için yanınıza rehber alın ya da yolu iyice öğrenin. Çandır köyünde çay içmeyi de unutmayın.

Sultaniye Kaplıcası

Köyceğiz'den çıkıp Hamitköy üzerinden Ekincik'e doğru giderken yolda Sultaniye Kaplıcası'nın tabelasını görüp 500 metre içeriye gireceksiniz. Kaplıcaya Köyceğiz, Dalyan ve Ekincik'ten günübirlik dolmuş motorları ile de ulaşabilirsiniz. Tekne turlarının bazıları da kaplıcalara uğruyor ve mola veriyor. Sultaniye Kaplıcası'na Köyceğiz'den sabah kalkan minibüsler, akşamüzeri dönüş yapıyorlar.

Çevrede tekerlekli sandalye veya sedyeyle getirilen hastaların 21 kürlük bir tedaviden sonra yürüyerek gittiklerine dair çok sayıda öykü dinleyeceksiniz. Bunlara inanıp inanmamayı size bırakıyoruz ama kesin olan bir şeyi belirtiyoruz: Sultaniye Türkiye'nin en yüksek radyoaktivitesi olan kaplıcasıdır. (98.3)

Sığla Ağaçları

Narenciye

Dalyan

39 Derece sıcaklıktaki su kalsiyum klorür, kalsiyum sülfat, kalsiyum sülfür ve radon içermektedir.

Romatizma, siyatik yanında cilt ve kadın hastalıklarına da iyi gelmektedir. Ama asıl önemlisi radyoaktivite yüksekliği yoluyla rehabilite edici özelliğinin varlığıdır.

Kaplıcanın Kaunos'lular tarafından bundan iki bin yıl önce açıldığı belirtilmektedir. Çevredeki hastane kalıntıları da bunu doğruluyor. O yıllarda cinsel gücü arttırdığı için pek gözdeymiş. Büyük banyonun yanından çıkan kaynak suyu da içildiğinde çeşitli iç hastalıklarını iyileştiriyor. Kaplıcada kalınabilecek kiralık odalar bulunuyor.

Günöbirlik ihtiyaçlar Belediyenin işlettiği tesisler içinde bulunan ünitelerde karşılanabiliyor.

Yörenin Sultaniye kadar popüler olmayan başka kaplıcaları da var. Sultaniye'den Horozlu'ya doğru 5 km gidenler daha tenha olan Ilıca'ya ulaşıyor.

SIĞLA AĞACI VE YAĞI

Sığla ağacından yağ çıkarıldığını bilir miydiniz? Üstelik bu yağın parazit öldürücü, mide hastalıklarında tedavi edici olması nedeniyle ilaç endüstrisinde kullanıldığını? Dünyada sığla yağı üreten iki ülkeden birinin Honduras, diğerinin Türkiye olduğunu?

Sığla yağı sığla (günlük) ağacı olarak bilinen ve Muğla'da yaygın olarak bulunan Liquidambar Orientalis Miller ağacının gövdesine tekniğine uygun açılan yaralardan elde edilen balzaminin kaynatılması ve preslenmesi

sonucu elde edilen ve geleneksel tedavide yaygın kullanım alanına sahip olan bitkisel bir üründür. Kahverengimsi (tahin) renkte, bal kıvamında, yapışkan, donuk ve mat yapıda olup kendine özgü aromaya sahiptir.

Günlük kabuğu, sığla yağı eldesi için ağaç kazıma işlemi sırasında sığla yağı ile birlikte toplanan ve kaynatılıp preslendikten sonra kurutularak halk arasında tütsü/buhur materyali olarak kullanılan kabukçuklardır.

Sığla ağacı, endemik bir ağaç türü olup 300 yıl kadar uzun ömre sahiptir. Boyu, 15-20 metre, uygun koşullarda 35-40 metreye ulaşır. Kışın yapraklarını döker.

Sığla, Dünya'da doğal olarak belli yerlerde yetişir. Türkiye'de en geniş yayılışını Muğla'da özellikle de Köyceğiz, Marmaris, Dalaman ve Fethiye dolaylarında gösterir.

Sığla yağı elde etme işlemi, ağaç gövdesine dikey olarak açılan damarların sıyrılmasıyla oluşan kapçık ve yağın toplanması, kaynatılması ve preslenmesinden oluşur.

NARENCİYE

İlimiz narenciye üretimi açısından ülke bazında yıllık rekoltesi itibarıyla 4. sırada yer almakta olup, başta Köyceğiz olmak üzere Bodrum, Ortaca, Dalaman ve Fethiye ilçelerinde bol miktarda üretilmektedir ve narenciyenin her çeşidine rastlamak mümkündür. Özellikle Bodrum Mandalinası kendine has kokusuyla marka niteliği taşımaktadır.

ORTACA

Tarihçe

Antik Çağ'da Karia sınırları içerisinde yer alan Ortaca, MÖ 334 yılında Makedonya Kralı Büyük İskender tarafından ele geçirilir. Daha sonra Mısır Kraliçesi Kleopatra'nın sahibi olduğu Akdeniz ve Ege sahilleri içinde bulunan Ortaca'da bir süre Mısır egemenliği altında kalır. MÖ. 192 yılında Roma egemenliği altına girer. Selçuklu Türklerinin 1071 Malazgirt Zaferi'yle Anadolu kapıları Türklere açılınca, Ortaca da İstanbul haricindeki diğer Anadolu bölgeleri gibi Doğu Roma sınırlarından çıkar ve Selçuklu Türkleri egemenliğine girer.

1261 - 1451 yılları arasında Anadolu Beylikleri Döneminde Ortaca Menteşeoğulları hâkimiyetinde kalır. 1451 yılında Fatih Sultan Mehmet döneminde Menteşe Beyliğiyle beraber Ortaca da Osmanlı topraklarına dâhil olur. Kurtuluş Savaşı yıllarında işgalden etkilenmez. 600 yıl hükümdarlık süren Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılmasından sonra, Cumhuriyet Dönemi'nde Terzialiler Köyü adıyla yerini alır.

Muğla ile Fethiye arasında olması nedeniyle halk Terzialiler isminin ORTACA olmasını, dönemin Muğla Valisi Recai Gürel'i'ye iletir. 1943 yılında Terzialiler adı ORTACA olarak değiştirilip Nahiye olur; önceleri Köyceğiz'e bağlı bir belde iken 1987 yılında ilçe statüsüne kavuşmuştur.

Dalyan ve Çevresi

Köyceğiz Gölü'nü denize bağlayan ve Antik Dönem'de Calbis adı verilen fi-

yort tipi doğal kanalın kıyısında şirin bir tatil beldesidir Dalyan. Turizmin hızla gelişmeye başladığı yıllarda artan yapılaşma tehdidi, 1998 yılında bölgenin Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmesiyle kontrol altına alınmıştır.

Uzun yıllar boyunca doğallığı bozulmamış bir köy olarak kalan mahalle bugün de aşırı yapılaşmadan uzak. Ama eski yapılardan neredeyse hiçbir şey kalmamış ne yazık ki!

Kimisi şehir merkezinde, kimisi şehir girişinde çok sayıda otel, pansiyon ve lokantalarıyla tam bir tatil mahallesi. Daha çok günübirlik geliyor Dalyan'a, ama çevrenin dokusuna tadına varmak için en az 2-3 gününüzü ayırmalısınız.

Dalyan, adını buradaki doğal kanallar ve bu kanallar üzerinde yüzyıllardır yapılan dalyan balıkçılığından almış. En çok kefal yakalanıyor ve çevredeki lokantalarda başka yerde bulamayacağınız kadar uygun fiyatla yenebiliyor. Kefal satın almak isterseniz, DALKO su ürünleri kooperatifinden alabilirsiniz. (Dalyan - İztuzu kanal yolu üzerinde) Fiyat da son derece uygun.

Caretta Carettalar

Sahilde kalıcı hiçbir tesis yapılmasına izin verilmeyen, Dünya'ca ünlü İztuzu Kumsalının sevimli sakinleri...

Boyları 1-1,5 metreyi, ağırlıkları 150 kiloyu bulan bu sevimli hayvanlar, kumsala çıkıp, arka ayaklarını kullanıp çeşitli çukurlar açıyorlar ve en uygununa yumurtalarını bırakıp denize dönüyorlar. Günü dolup da yumurtadan çıkan yavrular içgüdüleriyle ay ışığını pusula alıp denize yöneliyorlar. Ama bu iş çok kolay değil; kumsalı geçip denize ulaşmak, yavru Carettaların

minik adımları ile epeyce zaman alıyor. Güneş doğup ortalık ısınmaya başlayınca kadar yolu katetmeleri gerek. Bunu başaramayanlar sıcağa yeniliyorlar veya alıcı kuşlara yem oluyorlar. Tabii denizde de tehlike bitmiyor. Belli bir büyüklüğe ulaşıncaya kadar balıklara yem oluyorlar. Çok azı büyüüp dev boyuta ulaşabiliyor. Büyüyüp de yumurtlama dönemine ulaşanları, içgüdüleri tekrar dünyaya geldikleri bu sahile çekiyor. Yumurtadan çıktıkları İztuzu sahiline bu kez yumurtlamaya geliyorlar.

Yavruların yumurtadan çıkma zamanı gelince kumsalda ılık ya da ateş yakmak yasak, ılık yavruları yanltıyor, denizi bulamıyorlar. Yumurtlama zamanı, kumsalda dünyanın dört bir yanından gelen çevreciler kamp kuruyorlar. Yumurtalar koruma altına alınıyor. Yavruların sahile ulaşabilmesi için destek de olunuyor zaman zaman.

İztuzu Kumsalı

İztuzu Kumsalı dev kaplumbağalar "Caretta Caretta"lar ile Dünya'ca ünlendi. Kumsalın bir ucunda İztuzu

Plajı tesisleri, öteki ucunda da Dalyan ağzı günübirlik plaj tesisleri yer alıyor. Kumsal kilometrelerce uzanıyor.

İztuzu plajına Dalyan'dan karayoluyla ulaşıyor. Dalyan'dan çıkan asfalt yol deltayı, Sülüngür kıyısını izleyerek köylerden geçerek iniyor plaja. Plaja yaklaştıkça yükselen yol üzerinde fotoğraf çekmeye uygun açıklıklar oluşuyor. Tüm deltayı ve kumsalı içine alan bir panorama bu.

Dalyan ağzı plajına ise Dalyan'dan kalkan dolmuş tekneler götürüyor. Caretta Caretta türü dev kaplumbağalar, yumurtlamaya İztuzu Kumsalı'na geliyorlar.

Kumsalın gerisinde kalan İztuzu ve Dalyan ağzı plaj tesislerinde kabinler ve soğuk bir şeyler içebileceğiniz büfeler var. Şemsiye de kiralanabiliyor. Ancak şemsiyelerin yumurtalara zarar vermemesi için önlem de alınıyor.

İztuzu Dalyan ağzı plajına kanaldan da, sürekli sefer yapan motorlarla gidebilirsiniz. Göl suyunu denize bağlayan küçük bir doğal kanal kum-

İztuzu Plajı

Euromos

salı boydan boya bölüyor. Denize girip, kumsalda güneşlendikten sonra öbür yanda gölün tatlı suyuyla duş yapabilirsiniz. Hem tuzlu, hem de tatlı suda yüzebilme olanağı büyük keyif veriyor insana.

İztuzu Kumsalı Caretta Caretta'ların ötesinde bir doğa harikası. Bulmaca labirentlerinde gördüğünüz türden müthiş bir görünümü var. Sanki denize uzanan 5.400 metrelik bir kumdan ok, dolana dolana gidiyor sazlıklar eşliğinde.

Dalyan kanallarında hemen her mevsim boyu 1 metreyi bulan kaplumbağalar görebilirsiniz. Ayakları tırnaklı olan ve balıkla beslenen Nil Kaplumbağaları olarak bilinen bu türün Caretta Caretta'larla ilgisi yoktur.

Sarıgerme

Dalaman Havaalanı'na yakınlığı ve modern konaklama tesislerinin hizmete girmesiyle bir anda popülerleşen bir turizm merkezidir Sarıgerme. Sırtını çamlara dayamış Sarıgerme sahilinde ince kumsalla çamların amansız mücadelesi sürmüş yüzyıllar boyu. Tarihte Pisilis antik kuruluşmuş bu sahillerde. Kent şimdi kumların altında.

Sarıgerme Mahallesi sahilinden 850 m içeride. Sarıgerme adı, Osmaniye'nin içinden geçen ve kumsalı bölen Sarı-

çay'la ilişkili. Sarıçay ormandan kesilen kerestelerin denize taşınmasından kullanılmış. Keresteler denize kaçmasın diye de deniz bağlantısı kapatılmış. Bu işleme "germe" denir. Sarıgerme adı da böyle oluşmuş.

7 km uzunluğundaki kumsalı, sığ denizi ve biraz açıktaki Babaada'sıyla Sarıgerme tam bir tatil cenneti. Düne kadar pek cazibesi olmayan kumsal, bölgede kurulan derneğin girişimleriyle temizlenmiş, büfe, duşwc, şezlong ve şemsiye, kabinlerin yanında Osmaniye köyüne çekçek bağlantısı gibi hizmetler sağlanmış.

Lüks otellerde alınan bütün hizmetler böylelikle, Osmaniye köyü içindeki pansiyon ve küçük motellerde kalanlar tarafından da alınmaya başlamış. Sahil düzenlemesi ve bakımı için girişte Küçük bir katkı payı alınıyor.

Kumsalın açığındaki Babaada, Marmaris Göcek arasında dolaşan teknelerin ve yatların uğrak yerlerinden biri. Adanın Sarıgerme'ye bakan yüzü korunaklı ve tekneler bu yüze bağlanıyor. Adanın arka yüzü ise kayalık ve dalma meraklıları için uygun. Kendinize güveniyorsanız adaya yüzebilirsiniz. Sonra da tepesine çıkıp doyum-suz manzarayı seyredebilirsiniz.

Sarıgermede uzun kumsal boyunca yürüyüş te yapabilirsiniz. Ayaklarım

yanar ya da acır diye düşünmeyin. Bileklerinize kadar yükselen su ve ince kum hem yürüyüşü kolaylaştırıyor, hem de bir masaj etkisi yapıp, kasları rahatlatıyor, güçlendiriyor.

Dalaman Havalimanı'na 20 km uzaklıktaki Sarıgerme'ye, Havalimanı yönünden gelirken, Dalaman'a girmeden önce, Sarıgerme yol ayrımına gireceksiniz. Önce Sarıgerme Mahallesi'ne ulaşıyor, ardından da Sarıgerme sahiline çıkılıyor.

Ortaca yönünden gelirken, yine Dalaman öncesinde Sarıgerme yön levhasını izlemek gerekiyor.

DALAMAN

Tarihçe

Dalaman toprakları üzerinde Lukalar, Lekler, Solymoslular, Kavalar, Persler, Helenler, Atinalılar, Romalılar, Araplar, Bizanslılar, Men-teşeoğulları ve Osmanlılar egemenlik kurmuştur. Dalaman daha önce Köyceğiz ilçesine bağlı bir belde iken, 1983 yılında Atakent Beldesi ile birleştirilerek ilçe olmuştur.

Sarsala Koyu

Dalaman İstasyonu'nun yapımı için kullanılan malzemelerin çoğu, Fransa'dan gemilerle gelmiş. Gemiler, Dalaman'a 12 km uzaklıktaki korunaklı ve sakin koy olan Sarsala Koyu'na yanaşmışlar.

Koy şimdi mavi yolculuğa çıkan tekne ve yatların uğrak yerlerinden biri. Çamlarla denizin kucaklaştığı, hiç bir yapılaşmanın olmadığı temiz deniz ve kumsala sahiptir.

Havaalanı yolundan Kapıkargın köyü üzerinden geçilerek gidilen orman yolu, Dalaman çayının kollarından Tersakan Çayının yanından ve denize bağlantılı kükürtlü birçok gölün çevresinden geçiyor. Son derece keyifli görüntülerin eşlik ettiği yolculuk Sarsala Koyu'nun zirvesine ulaştığında gerçekten de sarsıcı bir panoramaya dönüşüyor.

Bu koy, günümüzde tekne ve yatların mavi yolculuk güzergâhlarının üzerinde en popüler noktalarından biri olarak yer almaktadır. Tekneler, Kapıdağı Yarımadası üzerinde Sarsala, Büngüş, Sıralıbük, Kurşunlu ve Taşyaka (Bedri Rahmi) ve koylara giden mavi yolculuk güzergâhını izlemektedir.

Termal Sular

Kapıkargın Mahallesi ve İncebel Mevkii'nde kükürtlü termal suların şifalı olduğuna inanılmaktadır. İncebel'de bulunan kükürtlü termal sular bir SPA ve konaklama tesisi tarafından işletilmektedir. Tesis içinde güzellik ve bakım üniteleri, çamur banyosu ve kükürtlü su havuzu mevcuttur.

FETHİYE

Tarihçe

Fethiye'nin, antik çağlardaki adıyla Telmessos'un, Likya ve Karya uygarlıklarının sınırında MÖ 5. yy'da kurulduğu bilinmektedir.

Fethiye'nin simgesi olarak kabul edilen Amintas kral mezarı, limandan kenti çevreleyen tepenin yamacında muhteşem görüntüsüyle dikkati çekmektedir. İyonik bir tapınak cephesine sahip olan mezar, Helenistik dönemde 4. yy'da Telmessos kentinin yöneticisi olduğu düşünülen Kral Amintas'ın anısına inşa edilmiştir.

Telmessos Antik Tiyatrosu, Fethiye kent merkezinde, ticari iskelenin hemen arkasındadır. Tipik bir roma özelliği gösteren tiyatronun 2. yy'da, daha önceleri Yunan tarzında yapılmış tiyatronun üzerine inşa edildiği bilinmektedir. Tiyatrodaki restorasyon çalışmalarına devam edilmektedir.

Mutlak gezilmesi gereken Fethiye Arkeoloji Müzesi iki ana teşhir alanından oluşmaktadır. Kapalı teşhir alanındaki Erken Likya, Pers, Helen, Roma, Bi-

Fethiye

Gökcek

zans ve Osmanlı dönemlerine ait eserler ile müze bahçesinde açık teşhir alanındaki yine aynı dönemlere ait taş eserler ziyaretçileri zevkli bir tarih yolculuğuna çıkarmaktadır.

Gökcek

Dünya'nın birçok ülkesinden yat kulüpleri üyesi denizciler birbirlerine şu mesajı vermektedirler: **"Türkiye'nin Gökcek koylarını mutlaka görün. Çok farklı, muhteşem yerler. Doğa ile tarih el ele, iç içe..."** Dünya'nın dört bir yanından Gökcek koyları ve adalarına gelenlerin sayısı her geçen gün daha da artmaktadır. Gökcek, Türkiye'nin son yıllardaki en gözde marinalarının bulunduğu şirin bir belde... Yalnızca denizcilerin değil, karayoluyla gelen turistlerin de gözde uğrak yeri...

Kapıdağ Yarımadası ile Fethiye Körfezi'nin kıyıya ulaştığı noktada yer alan Gökcek, Dalaman Havaalanına yalnızca 20 km uzaklıktadır.

Ölüdeniz & Belcekız

Fethiye'ye 15 km uzaklıkta, Ovacık ve Hisarönü köylerini geçtikten sonra Ölüdeniz'in turkuaz suları ile öncelikle Belcekız kumsalında kucaklaşırsınız. Plajın sağına doğru yürüdüğünüzde sizi eşsiz güzelliğiyle Türkiye'nin en çok bilinen fotoğrafı olan Ölüdeniz Lagünü ve Kumburnu Tabiat Parkı karşılar... Belcekız sahilindeki beyaz köpüklü dalgalarla karşılık, lagünde ne bir kıpırtı ne de beyaz kumlarla kaplı denizin dibinde bir yosun görebilirsiniz. Çam ağaçlarının denize kadar uzandığı Ölüdeniz'de suyun turkuaz rengi daha da belirginleşir.

Kumsalda uzanıp gökyüzünün maviliklerinden süzülüp gelen yamaç paraşütlerini izlemek de keyfinizi artırır. Ölüdeniz'in arkasındaki, Dünya'nın en önemli yamaç paraşütü merkezlerinden biri olan Babadağ, zengin flora ve faunasıyla inanılmaz güzelliğindedir. Babadağ'ın 1950 m yüksekliğindeki pistlerinden

havalanan yamaç paraşütleri 30-60 dakikalık bir uçuşun sonrasında Ölüdeniz'in beyaz kumlarına inerler.

Kelebekler Vadisi

Fethiye yöresinin en çarpıcı güzelliklerinden birisi de Kelebekler Vadisi'dir. Kiralık veya dolmuş tekneler ile vadiye kolayca gidip dönebilirsiniz. Belcekız'dan çıkacağınız tekne yolculuğunun süresi yarım saat dolayındadır.

Babadağ eteklerindeki Kelebekler Vadisi içinde biri şelaleye diğeri Faralya köyüne çıkan iki patika vardır. Kelebekler Vadisi kumsalında kendi çadırınızı kurabileceğiniz gibi, işletmecilere ait basit bungalovlar ve çadırlarda da geceleylebilirsiniz. Orada bir lokanta da turizm sezonu boyunca ziyaretçilerin hizmetindedir.

Kayaköy

Kayaköy 1923 yılında Lozan Antlaşması sonrasında yaşanan nüfus mü-

Kayaköy

badelesi ardından terk edilen evleri ve sokaklarıyla yalnızlığa bürünmüş bir kent görünümündedir. Geçmişteki yaşamı ile Türk ve Yunan halkları arasında dostluk ve barışın sembolü olarak kabul edilen Kayaköy, Likya dönemi **Karmylasos** kentinin kalıntıları üzerine kurulmuştur. Mübadele

öncesindeki adı Levissi'dir. Güneydeki tepenin yamaçlarında her biri yaklaşık 50 m² büyüklüğünde, manzara ve ışık açısından birbirinin önünü kapatmayan, genellikle alt katları kiler olarak kullanılan ve girişte çatıdan akan yağmur sularının toplandığı birer sarnıç bulunan, ikişer katlı 1.000

kadar ev bulunmaktadır. Evlerin arasına serpiştirilmiş durumda çok sayıda şapel, iki büyük kilise, bir okul ve bir gümrük binası da yer almaktadır.

Eğlence

Tatilinizi sadece deniz, kum ve güneş ile sınırlandırmak istemiyorsanız, **yamaç paraşütü** veya micro-light uçuşları tam da size göre. 1975 m. yükseklikteki Babadağ'dan yapacağınız atlayışla yalnızca Ölüdeniz'i değil, Patara kumsalına kadar uzanan Eşen Ovası'nı ve Dalaman sahillerini de keyifle seyredebilirsiniz.

Her ne kadar toza bulansanız da öğren yerleri ve doğal güzelliklerin keşfedildiği **jeep safari** turları tatilinizin eğlenceli anları arasında yer alacaktır.

Fethiye kıyılarında, aklınıza gelebilecek her türlü su sporunu yapma olanağı bulabilirsiniz. **Windsurf, su kayağı, parasailing, ringo, banana** ve diğerleri size bir yandan spor he-

Ölüdeniz

Saklıkent Kanyonu

Tlos Seydikemer

yecanını yaşatırken bir yandan da sizi eğlendirecektir.

Kayaköy, Çalış ve Yanıklar civarında yapacağınız **at safari** de sizi ayrı bir dünyaya götürecektir.

SEYDİKEMER

Saklıkent Kanyonu

18 km uzunluğunda bir doğal güzellik olan Saklıkent Kanyonu, Fethiye'ye 45 km, Seydikemer'e ise 22 km uzaklıktadır. Kanyon, yaklaşık 300 m derinliğindeki girişiyle sizi büyüleyecektir. Girişten sonra bir servis köprüsü ile kanyonun içine girilir. Kanyon'da Toroslar'dan gelen kaynak sularının

çağlayarak aktığı noktalarda biraz zorlansanız da keyifli bir yürüyüş ile sıcak yaz günlerinde serinlemenin keyfini süreceksiniz.

Saklıkent yolu üzerinde gözleme, ayran vb. servisi yapan aile işletmesi tipi restoranlar bulabilirsiniz.

Tlos

Fethiye'ye 45 km uzaklıktaki antik kent Tlos, Saklıkent Kanyonu yolu üzerindedir. Osmanlı döneminden kalma bir yapının gizlediği kent akropolü, dik bir tepenin üzerindedir. Akropole çıkarken yamaçtaki kayalıklarda bulunan tapınak, lahitler ve ev tipi mezarlar dikkatinizi çeker. Kendisini kanatlı at Pegasus'un üzerinde, üç başlı canavar Chimera ile savaşırken resmeden süslemeleriyle Bellerophontes'e ait tapınak mezar bunların en görkemlisidir.

Yörede kaynak sularının çıktığı yerlerde çok sayıda restoran ve alabalık tesisleri bulunmaktadır. Tlos'a araba kiralayarak ya da buraya tur düzenleyen seyahat acentaları vasıtasıyla ulaşabilirsiniz.

ORGANİK SEBZE VE MEYVELER SAĞLIK KAYNAĞI

Seydikemer'in arazi varlığı ve bitkisel ürün çeşitliliği bakımından tarımsal potansiyeli yüksektir. Doğal ortamda organik olarak yetiştirilen sebze ve meyveler sağlık ve lezzet kaynağıdır. Akdeniz mutfağının vazgeçilmez şifa kaynağı olan zeytin ve zeytinyağı üretiminin bölge ekonomisine katkısı büyüktür.

Sulanabilen tarım alanlarında iklimin ve toprak yapısının uygunluğu polikültür tarım yapılmasına olanak sağlamaktadır. Seydikemer nüfusunun % 60'ı tarımla uğraşmaktadır.

Yamaç Paraşütü

Tuzla Sulak Alan Flamingolar